

Lutherläsaren 105

INNEHÅLL

LEDAREN. *Passionspsalmer.*

Av Kristian Norrback 3

PÅSKDAGEN.

Jesus har segrat. Matt. 28: 1–8.

Av Otto Granlund..... 8

LUTHER OM Rom. 5: 10.

Texten översatt av Kristian Norrback..... 15

SAMTIDEN UNDER LUPPEN. Analys av företeelser i vår samtid
som har kyrklig dimension. Kommentar av.....

Boris Sandberg,

Folkkyrkan stramar åt / skärper tonen..... 20

ÅRSMÖTESKALLELSE..... 24

LUTHERS KOMMENTAR ÖVER GENESIS 12: 1, 2

Texten översatt av Tord Carlström..... 25

KRISTI KORS – VÅR SEGER

Bibelstudium av Helge Hildén..... 32

E-POST FRÅN LÄSARNA

Av Johan Lumme..... 36

UPPROP..... 37

LUTHER OM Gal. 3: 27..... 38

REDAKTIONSROUTAN..... Bakpärmen

PÄRMBILDEN: Detalj från svepduken i Turin konstnärligt bearbetad

LUTHERLÄSAREN

NR 105 - MARS 2024

Passionspsalmer

Av Kristian Norrback

Avdelningen "Fastetiden" i den finlandssvenska psalmboken (1986) inleds med nummer 59: *Se, vi går upp till Jerusalem / i heliga fastetider / att skåda hur Jesus Krist, Guds Son, / i syndares ställe lider.*

Den slår an "heliga fastetider" och säger från början vad syftet med fastan är: att "skåda" hur Jesus Kristus lider. Många av fastepsalmerna hjälper oss med just det, de målar bilden av den lidande Kristus (Gal. 3: 1): *"O huvud blodigt, sårat / av smälek höljt, och spe. / O huvud slaget, fårat / och böjt i kval och ve ... Från anletsdrag som brunnit / av helig kärleks glöd / all fägring har försvunnit / inför den bittra död" ... (60: 1—2)*

"Hand och fot de genomborrat, / sträckt på korset är var led. / Huvudet, av törne sårat, / blekt och blodigt sjunker ned." (67: 2)

"De såg ej dig, din hand kring smärtan krökt ... De såg ej dig, som under mörknad sol / lät korset bli ett fäste för vår tro." (86: 3)

"Lammet som offras för världens skuld"

Fastepsalmerna är tydliga med att vi inte är utomstående åskådare som kanske grips av dramat och känner medlidande med Jesus: vi är var och en indragna i det som skedde därför att vi hör till en mänsklighet av syndare: *"till Lammet som offras för världens skuld, / för dina synder och mina." (59: 3)*

"Det är för mig, för mig ditt blod har flutit. / Din smärtas mått, o Jesu, själv jag fyllde, / allt jag förskyllde." (63: 3)

Man hör ibland förkunnelse som vill skynda förbi bilden av Den korsfäste, "korset är tomt", sägs det med syfte på påsken. Det är intressant att vi har hela tjugonio fastepsalmer i vår – trots allt lutherska – psalmbok (59–87), nästan dubbelt fler än de sexton påskpsalmerna (88–103). I åtskilliga nyckelverser av Paulus ser vi krucifixet snarare än det "tomma" korset: **Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare. (Rom. 5: 8) ... men vi predikar Kristus som korsfäst – för judarna en stötesten och för hedningarna en dårskap (1 Kor. 1: 23) ... Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus, som har offrat sig själv för våra synder för att rädda oss ur den nuvarande onda tidsåldern. (Gal. 1: 3–4)**

Det kan hända att lutherläsarna fått bättre "syn" för Långfredagen än Påsknatten – må var och en förvalta det pund han eller hon har fått. Och visst hör ju både Stilla veckan och

Påskan samman, också det understryker Paulus: **Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som uppväckte vår Herre Jesus från de döda, han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull.** (Rom. 4: 24—25) *Men var sak i sin ordning* (1 Kor. 15: 23), korset först, därefter den tomma graven.

”Jesus, du som dog för mig”

Lilla katekesen förklarar vem som är värdig och rätt förberedd att ta emot Nattvarden så:

”den som sätter tro till dessa ord: ’för er utgiven och utgjutet till syndernas förlåtelse’. Den som inte tror dessa ord, eller den som tvivlar, är inte värdig och förberedd, ty ordet ’för er’ ford-rar framför allt troende hjärtan.” (www.katekesen.fi > *Nattvarens betydelse*)

Fastepsalmerna vill hjälpa oss just med det: att måla upp bilden av Jesus som lider – och uppmuntra oss att i hjärtat sätta tro till att det skedde ”för mig”. Psalm 66 ”Jesus du mitt liv, min hälsa” håller i fyra verser (åtta i originalet) framme en enda sak: Jesu lidande och död betyder liv och hälsa för mig.:

Pris och är tillhör dig, / Jesus, du som dog för mig. Jesus, du mitt liv min hälsa / Jesus, du för mig är död. För att mig från mörkret frälsa / gick du ut i natt och nöd. Inget kan mig nu fördärva, / liv och hälsa får jag ärva. Pris och ära tillhör dig, / Jesus, du som dog för mig. (66: 1)

Psalmen är ytterst ”ensidig”: på den ena sidan räknar jag tjugo uttryck för vad Jesus led, ”natt, nöd, smädelse, hot, hån, band, bojor, kval, pina, törnekrona” ... på *min* sida, ”liv, hälsa, glädje, hopp” ... En välsignad ”ensidighet”. Ja, och refrängen till varje vers.

”I graven läggs en gång min kropp”

En konkret tillämpning av skådandet av Den korsfäste är det gamla kristna bruket att hålla fram ett krucifix för döende: *”Ja, i min sista timma / träd för mitt öga fram / och låt mig då förnimma / din bild på korsets stam.”* (60: 6)

Luther skrev om den andliga innebörden i krucifixet – som vi inte heller konkret ska förakta – att det i den yttersta prövningen, döden, gäller att gripa bilden av Kristus som lidit för oss, ”nådens bild”, och tränga bort bilden av vår synd och döden själv.¹

En annan betydelse av Jesus död är att då han vilade ”i jorden” är varje kristens grav därmed en helgad viloplats. Hela psalmen 69 av **Jesper Swedberg** (1694) handlar om Jesu död och grav tillsammans med vår död och grav. *”För döden är jag inte rädd / ty graven var en gång din bädd.”* (69: 4) Eller med en 1900-talspsalm: *”O själ som sviktat under dödens slag – / ej längre obeveklig är hans lag, / och natt skall en gång lysa såsom dag.”* (83: 3)

”Av helig kärleks glöd”

Många av fastepsalmerna lyfter fram det som ligger i Lilla Bibeln, **”Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son”**. (Joh. 3: 16) Att **”en man dör för folket”** (Joh. 11: 50) är stötande för vårt förnuft – vi ville ju reda oss själva – men Evangeliet säger att Guds **kärlek** uppenbaras när Jesus lider och dör. **Och det liv jag nu lever i min kropp, det lever jag**

¹ Luther skrev en längre predikan om ”Beredelse för döden”, (Sermon von Bereitung zum Sterben, 1519), översatt i LL 2 (1994), s. 7—24. Utdrag i LL 104 (november 2023), s. 7—4.

i tron på Guds Son som har älskat mig och utgett sig för mig. (Gal. 2: 20)

Haqvin Spegel (1694) ger oss en fin bön för fastetiden:

”Öppna du förståndets öga / så att jag din kärlek ser / och den frälsning du mig ger / när på smärtans kors, det höga, / som Guds lamm du offras här / och all världens synder bär.” (68: 3)

Någon kanske invänder mot orden ”förståndets öga”: inte kan väl ”förståndet” fatta det som sker på Golgata, det är väl känslan och hjärtat som behöver vara öppet! Men är det inte så att det som sker i Stilla veckan är så stort att det talar till hela vår varelse – också vårt förstånd. **Och du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta, av hela din själ, av hela ditt förstånd och av hela din kraft.** (Mark. 12: 30)

Pris och ära tillhör Dig!

Nästan alla fastepsalmerna ger till slut fina uttryck för det som vi inte ska glömma: *”Vi tackar dig, o Jesus god, / som rinna lät ditt dyra blod.”* (62: 1)

En utmaning i Stilla veckan: ta psalmboken² och läs fastepsalmerna – till exempel två psalmer (av tjugonio) varje dag!

Det gör vår själ
oändligt väl
att Kristi liv besinna
och Hans kval och bittra död.
Så kan tröst vi finna. (64: 7)

² Den finländska psalmboken finns tillgänglig på <https://psalmbok.fi>

Påskdagen

Jesus har segrat

Av Otto Granlund

Efter sabbaten, i gryningen den första veckodagen, gick Maria Magdalena och den andra Maria för att se på graven. Då blev det en kraftig jordbävning, för en Herrens ängel kom ner från himlen. Han gick fram och rullade bort stenen och satte sig på den. Hans gestalt var som blixten, och hans kläder var vita som snö. Vakterna skakade av skräck för honom och blev som döda. Men ängeln sade till kvinnorna: ”Var inte rädda! Jag vet att ni söker Jesus, den korsfäste. Han är inte här, han har uppstått som han har sagt! Kom och se platsen där han låg. Och gå genast och säg till hans lärjungar att han har uppstått från de döda. Se, han

går före er till Galileen. Där ska ni få se honom. Nu har jag sagt er det.” De skyndade då genast i väg från graven. Med bävan och stor glädje sprang de för att berätta det för hans lärjungar. (Matt. 28:1-8, SFB-2015)

Söndagen är den dag i veckan då Kristi kyrka av tradition samlas till gudstjänst för att möta vår Frälsare Jesus Kristus. Därför kan det kännas lite märkligt att just den där söndagen efter Jesu korsfästelse, när kvinnorna gick till graven, då var Jesus inte där de trodde att han skulle vara. Alltså just den söndag som är orsaken till att också vi samlas just på söndag, uppståndelsens dag. Varför var han inte där, och varför gick kvinnorna just dit? Mänskligt sett var det ju förstaeligt att de gick till den grav där den döde Jesus hade lagts. Det avslöjar dock egentligen bara det att kvinnorna inte hade hört eller tagit till

sig det ord som Jesus hade sagt: **Människosonen ska utlämnas i människors händer, och de ska döda honom. Men på tredje dagen ska han uppstå.** (Matt 17:22-23)

De sökte alltså Jesus på just det ställe där han uttryckligen inte skulle vara. Jo, enligt det mänskliga förnuftet skulle han vara där. Men inte enligt det ord som Jesus hade sagt. Låt därför den tomma graven bli en påminnelse också för dig: Sök inte Jesus där ditt förnuft kanske säger att han möjligen kunde vara. Ta i stället vara på hans ord och sök honom där han faktiskt har lovat möta dig. Graven är tom. Döden är besegrad. Och Jesus har besekrat döden just för att du ska ha liv, och han har lämnat graven för att möta dig där han har lovat att möta oss: i ordet och sakramenten, där han skänker oss frälsningen och livet som gåva.

Vi ska nu fästa vår uppmärksamhet vid framför allt

två saker. Vi kan notera att det är just kvinnorna som först får höra att Jesus har uppstått. Det finns en poäng med att Gud valde att gå till väga på just det här sättet, och den poängen ska vi återkomma till något senare.

Men före det får vi notera att det faktiskt fanns några på plats redan före kvinnorna kom, nämligen vakterna som vaktade Jesu grav. Både vakterna och kvinnorna kunde man kalla uppståndelsens vittnen, men som vi får höra så är den här händelsen full av skräck för vakterna, medan den är full av glädje för kvinnorna. Vi ska därför först se på dessa två, vakterna och kvinnorna.

Vakterna och kvinnorna

Själva uppståndelsen beskrivs inte i dagens text. När stenen rullas bort är graven tydligen tom. Texten handlar således om hur Jesu uppståndelse bevisas ha ägt rum, och beviset är just den tomma graven.

Vakterna var redan på plats och såg det som hände när Herrens ängel kom ner från himlen. Sankt Matteus beskrivning specificerar inte om också kvinnorna såg det som hände, men om vi läser till exempel Sankt Lukas beskrivning så verkar det som att de kom dit först i det skedet då graven redan var öppen och stenen bortrullad. Således kunde man säga att det var just vakterna som var de första vittnena till Jesu uppståndelse. De såg hur ängeln rullade bort stenen, säkert kunde de också se att graven var tom.

Ändå var det ingen glädjens stund för dem, utan tvärtom en stund av stor skräck, vilket man kan förstå. Säkert var det skrämmande nog att bevittna jordbävningen. Vem skulle inte bli skräckslagen, om man plötsligt får se en Herrens ängel? Matteus beskriver vad de fick se: **Hans gestalt var som blixten, och hans kläder var vita som**

snö. Och han beskriver vakternas skräck: **Vakterna skakade av skräck för honom och blev som döda.**

Det är värt att i det här sammanhanget notera vad vakterna fick erfara och vad de inte fick erfara. De fick se något av Guds kraft. De fick mycket konkret uppleva hurdan makt Gud har; att han genom en ängel kan få jorden att skaka. De stod alltså maktlösa inför den som har sådan kraft. De stod maktlösa inför honom som uppenbarligen var mäktigare än till och med döden. Och själva hade de endera inte brytt sig desto mer, utan bara gjort som de blev tillsagda, eller också medviligt gått med på att se till att den döde Jesus hålls kvar i sin grav.

Det som är anmärkningsvärt är att Matteus inte nämner att ängeln skulle ha sagt något åt vakterna. De får alltså nog se Guds makt. Men hans ord får de inte höra. Det här är en avgörande skillnad

mellan vakterna och kvinnorna.

Man kan fråga: var då inte kvinnorna alls skrämnda? Som sagt så såg de knappast själva händelsen, när ängeln kom ner från himlen och rullade bort stenen. Men de stod ansikte mot ansikte med Herrens ängel, och av allt att döma blev också de rädda. Men till skillnad från hur ängeln handlar med vakterna så meddelar han nu ett Guds ord åt kvinnorna.

Var inte rädda! Det är ängels ord till kvinnorna. *Var inte rädda!* Trots att de får se Herrens ängel – en syn som i utgångsläget är något skrämmande – så är Guds budskap till kvinnorna nu det att de inte behöver frukta. Men hör också hur ängeln fortsätter, och fortsättningsvis riktar kvinnornas blick till det som Gud har sagt. Ängeln säger: **Han är inte här, han har uppstått som han har sagt!** Och därefter visar ängeln den plats där Jesus hade varit,

men där han inte längre är, nämligen den tomma graven. Därefter skickar han iväg kvinnorna att berätta de goda nyheterna också åt lärjungarna. Och därefter får vi höra: **Med bävan och stor glädje sprang de för att berätta det för hans lärjungar.** Med bävan – de hade ju mött Herrens ängel! – och med stor glädje – de hade ju fått höra sanningens ord, och den sanningen var och är att Jesus som varit död nu var uppstånden. Graven var och är tom.

Just det här att kvinnorna fick höra Guds ord får vi ta fasta på. Det är tyvärr många som också idag sukter efter att få *se Guds kraft*. Endera så att Gud skulle göra något åt en själv, eller att han visade sin kraft genom yttre tecken. Vakternas exempel visar dock att Guds kraft i sig är något skrämmande. Att önska få se den kraften är en sak, att bevittna det att Gud visar sin kraft är något annat, och då är det lätt hänt att man skakar av

skräck och blir som om man vore död.

Hur mycket viktigare är det inte att vi får höra Guds ord? Att vi får höra Guds eget budskap till dig och mig: *Var inte rädd!* Hur mycket bättre är det inte att få höra sanningens ord som bevisar att Jesus som var död är uppstånden, graven är och förblir tom! Som sagt, ängeln visar också för kvinnorna den plats där Jesus inte är, nämligen graven. Men till dig och mig visar Guds ord också var Jesus Kristus är; var han kommer till oss för att möta oss i nåd. Därför får du liksom kvinnorna höra ängelns ord som säger att Jesus inte är i graven. Men du får likaså höra Guds ord som säger: *detta är min kropp, och detta är mitt blod*. Det vill säga: där är Jesus, i den heliga nattvarden. Han är där för att möta dig med den gåva som han har skaffat åt dig genom sin död och uppståndelse, nämligen syndernas fulla förlåtelse och evigt liv.

Den stora skillnaden mellan vakterna och kvinnorna är alltså just den att kvinnorna får höra Guds ord, medan vakterna endast får se hans makt. Tacksamt nog får du göra sällskap med kvinnorna, eftersom också du får höra Guds ord som förkunnar: *Var inte rädd!* Jesus har dött och uppstått för din skull, för att du ska ha liv.

Varför just kvinnorna?

En annan fråga är varför Jesu uppståndelse allra först meddelas just åt kvinnorna. Var det kanske för att höja kvinnans status? Möjligen var det delvis just därför. Om någon menar att kvinnan inte duger så bra som vittne så har vi här ett ord som bevisar raka motsatsen. Strax efter dagens stycke får vi också höra hur den uppståndne Jesus också visar sig först för kvinnorna.

En del undrar också om det här stället inte också stöder tanken att också kvinnor kunde vigas till prästämbetet.

De får ju trots allt i uppdrag att meddela glädjebudskapet åt apostlarna. Vad ska vi svara? Någon sådan slutsats kan vi inte dra. Det här stället handlar inte om predikoämbetet och kvinnorna får inte i uppdrag att ha undervisningsansvar i församlingen. Däremot får de och uppmanas de att bekänna sin tro och vittna om sanningen, alltså ett glädjefyllt uppdrag som varje kristen har, både man och kvinna.

Men valet av just kvinnor som vittnen har en djupare mening, och den meningen klarnar för oss om vi beaktar bakgrunden. Vi frågar: Varför blev Jesus människa? Varför dog han? Varför uppstod han från de döda? Svaret kan kännas uppenbart: för att frälsa oss, för att ge oss evigt liv. Man kunde dock också säga: för att skaffa åt oss och ge oss allt det som vi gick miste om genom Adams och Evas synd i lustgården. Det är här som vi har bakgrunden.

Syndafallet är mänsklighetens största tragedi. Det är startpunkten för all synd och död. Syndafallet började med att djävulen – i ormens skepnad – först vilseledde kvinnan och fick henne att lyssna på honom, varefter hon i sin tur fick mannen med sig. Lägg märke till hur Gud nu i och med uppståndelsen meddelar glädjebudskapet – segern över synd, död och Satan – enligt samma mönster.

Först besegrar Jesus djävulen. De som var på djävulens uppdrag – nämligen vakterna – får först erfara Guds makt och Jesu seger över döden. Dock utan ord, endast med kraft. Därefter är det kvinnan som först får höra det nya budskapet, glädjebudskapet – det budskap som omkullkastar ormens verk. Och nu får hon den glädjefyllda uppgiften att meddela segerbudskapet också åt mannen.

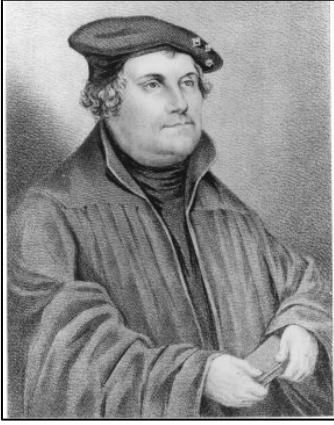
Att ängeln först talade till kvinnorna, liksom också det att Jesus först visade sig för

dem, det understryker alltså hurdan den seger är som Jesus har vunnit. Genom sin korsdöd och uppståndelse har Jesus verkligen gjort djävulens verk om intet. Ormens huvud har blivit krossat, precis som det var utlovat. Hans betjänter står där skräckfyllda, kraftlösa och livlösa, när det visar sig att graven är tom och döden besegrad. Sedan får först kvinnan veta: Synden är sonad och Jesus har uppstått. Evas fall som fick också Adam att falla har gjorts om intet. Synden är sonad. Därefter får också mannen veta: Synden är sonad och Jesus har uppstått. Adams synd, medlöperiet som gjorde hela mänskligheten syndig, den har blivit utplånad.

Den här ordningen understryker alltså det faktum att Jesu seger över synd, död och Satan är en total seger. Det finns inte längre något som djävulen kunde säga emot. Han har ingen makt gentemot Jesus, hans korsdöd och

uppståndelse. Vidare: Det finns ingen synd som inte skulle ha blivit sonad, för Jesus har gått till roten med synden, tagit på sig all synd och sonat den på korset. Och det finns ingen död som kunde hålla oss kvar i döden, för Jesus – han som tog allas synder på sina axlar och dog – han har övervunnit den.

Därför: *Var inte rädd!* Det gäller dig som är kvinna och det gäller dig som är man. Du behöver inte längre frukta, för Jesus har vunnit. Och den segern skänker han gärna också just åt dig. Det gör han just där han har lovat att möta oss. Inte i graven, för den har han lämnat. Nej, utan i ordet och sakramenten, enligt hans löfte. Låt oss därför hållas kvar i hans församling, där budskapet om hans uppståndelse får höras. Amen.

Luther om Romarbrevet 5: 10³

För om vi som Guds fiender blev försonade med honom genom hans Sons död, hur mycket mer ska vi då inte som försonade bli frälsta genom hans liv? (Rom. 5: 10)

Gud berömmar sin kärlek mot oss, att den är större än någon människas kärlek.

Människokärlek kan kanske låta en människa dö för en kär vän, eller för en maka eller make. Vi ser också hur hedningarna har kunnat dö för sitt fosterland. Men någon som har dött för sin fiende känner vi inte. Det kan naturen inte. Men Gud har visat en sådan kärlek mot oss. Världen säger motsatsen, att ingen ska skona sin fiende. Men Gud låter sin Son dö inte för sina vänner, utan för sina värsta fiender.

Om han nu har dött för oss medan vi var syndare, så måste hans liv gälla oss ännu mer än före hans död; hans liv ger oss mycket mer än hans död. För den som klagar över sin synd för Gud, hans synd vill Gud övertäcka för Kristi skull och aldrig mer minnas den. Akta dig därför för sådant smädande av Guds nåd,

³ Bland ett antal predikningar från 1537 utan närmare datum. St. Louis-utgåvan XII, 1554-59

att Kristus inte skulle ha sonat våra dagliga synder.

Man förstår en sak inte bättre än när man ställer den mot sin motsats, natt mot dag, ljus mot mörker. På det sättet kan Paulus inte prisa nåden högre än genom motsatsen synden, och hur döden följde av den, och lagen regerade. Vidare hur det finns två Adam: den ene människa, och den andre Gud och människa. De liknar varandra i det de ger sina efterkommande i arv (latin: *propagatio*) – men sättet de ger sitt arv (latin: *modus*) är olika.

Vi blev syndare utan vår skuld och förtjänst, från och med Adam, som gav oss döden och all olycka i arv. För det andra, liksom vi blev syndare utan våra åtgärder, så har Kristus, den sanne Adam, utan våra åtgärder och förtjänst räddat oss från synden. Det är däremot annorlunda: domen föll över alla människor på grund av en enda synd, nåden har däremot

kommit över många människor av en enda människa. Denna nåd förmår utsläcka mycket mer synd än Adam kan ge i oss i arv.

Därför är det meningslöst att försöka hjälpa Gud. I stället ska man bara ta emot mycket av honom. Den som gör så ger Gud äran. Den som däremot inte tar emot av Gud, han hädar Gud svårt. När vi alltså står mitt i stor nöd och ångest, har vi orsak att ropa mycket till Gud, och lära känna honom rätt. Han är nämligen den Gud som endast vill förlåta mycket, se vårt elände, och skänka oss sin nåd. *Den som bara kunde tro det om Gud!*

Det är kristendomens två pelare: att predika bot och syndernas förlåtelse i Kristus. Svaghet kan Gud tåla, men ondska, övermod och avsiktligt syndande det tål inte Gud. Evangelium predikar endast för de svaga som det svaga köttet överrumplar. Släpp åsnan lös, den lämnar inte sin

hage [en förklaring till bilden av "åsnan" som vår gamla natur finns i det sista stycket nedan]. Håll du dig till Gud. Just du passar in i evangeliet. Om du längtar efter att befrias från det syndiga köttet så vill Gud gärna vara nådig mot dig. När evangeliet predikas så kommer vi att ha god orsak att göra bot, för vi kommer inte att kunna göra så som vi gärna ville. Låt oss alltså bara ropa till Gud.

De två Adam liknar alltså varandra i det att båda har gett oss synd och nåd i arv utan vår skuld och förtjänst. Men de är olika i det, att den ene ger oss synd, den andre nåd i arv. Synden kom in i världen och härskade; döden kom in i världen och härskade, likaså lagen. Alla människor syndade, för de måste alla dö; också de små barnen, som inte syndade så som Adam, också de måste dö före de verkat något. Så har döden härskat, och slukat hela världen, ingen har undkommit

den. **"Varför gavs då lagen? Den blev tillagd på grund av överträdelserna ... Vad som ges genom lagen är insikt om synd."** (Luther kombinerar här Gal. 3: 19 och Rom. 3: 20)

Före lagen hade kommit visste man nämligen inte av någon synd. Det är som när det ges en lag att man inte får röra sig på natten utan ljus. Före det var jag fri och rörde mig på natten utan lykta; nu, efter lagen, har jag samvete och tar med mig en lykta på natten. På samma sätt betyder Guds lag bara att mitt samvete öppnas; där härskade den också. Av den kommer endast fördärv, död och fördömelse, tills Frälsaren Jesus kommer. ... Så är varje människa en syndare som måste dö, och som får ett ont samvete av lagen.

Kristus är också vår Adam och ger oss något i arv, men det är nåd. Där nåden är, där är liv; där det är liv, där är också ett glatt samvete, och

det ger oss Kristus i arv utan vår förtjänst. Paulus utvecklar det i Kol. 2 [Kol. 2: 11–15]. Djävulen fick makt över världen med dessa stycken: synd, död och lag. **”När den starke beväpnad vaktar sin gård får hans ägodelar vara i fred. Men kommer det en som är ännu starkare och besestrar honom, då tar han ifrån honom alla de vapen som han litade till och fördelar bytet.”** (Luk. 11: 21f) Ingen kunde besegra ”den starke” utom endast Kristus. Djävulen sticker upp en fana där det står: ”Jag är världens herre och gud, alla människor är mina.” Då sliter Kristus fanan av honom. Djävulen vredgas och far efter Jesus. Kristus säger: ”Ta ut på mig allt ont som människorna har gjort.” Det gör djävulen omsorgsfullt, och hetsar hela världen, heligt folk, överheten, Pilatus, Kaifas, Herodes och Hannas, på Jesus för att döda honom, alldeles som Kaifas hade sagt: **”Inser ni inte att det är**

bättre för er att en man dör för folket än att hela folket går under?” (Joh. 11: 50) Han för honom i döden. Den spärar upp gapet för att sluka honom, men det är döden han får i tänderna. Kristus genomborrar dödens buk, och tar hans makt. Helvetet binder honom med smärtorna, men det kan inte behålla honom, **”eftersom det inte var möjligt för döden att behålla honom.”** (Apg. 2:24) Och **”du lämnar inte min själ åt dödsriket, du låter inte din Helige se förgängelsen.”** (Ps. 16: 10) Gud rycker ut honom. Djävulen för honom i skamligaste död på korset och tar all ära, liv och verk av honom. Vart ska nu stackars Jesus ta vägen? Djävulen tänker, **”Hurra, jag har vunnit!”** Men före han hunnit vända sig om börjar Kristus leva, börjar ett nytt liv och ger oss nåd i arv, så att människorna går till sitt samvete, slår sig för bröstet och säger **”Den mannen var**

verkligan Guds Son!" (Matt. 27: 54)

Så ger han oss de tre tingen i arv, helt i motsats till den förste Adam: nåd, liv och ett gott samvete. Samvetet var plågat, och det vågade inte komma inför Gud förrän det skulle vara helt rent. Men ju längre man väntar, desto ondare blir samvetet, och man kommer bara längre bort från Gud. Sådant gör djävulen.

Så gick det till med det stackars samvetet: Det såg en kung sitta i sin gyllene sal, och kungen ropade det till sig. Det satte sig på en åsna men vågade inte komma till kungen på åsnan. Kungen sade, Kom. När de kommit mitt i den gyllene salen gjorde åsnan ner sig. Då stannar de, vill få bort åsnan och städa upp. Men kungen säger: Låt du åsnan gå, den följer sin natur. Det är med dig jag har att göra, kom nu modigt till mig. Så har vi också en "oren åsna", men vår tröst är: **"Så finns nu ingen fördömelse för dem**

som är i Kristus Jesus."

(Rom. 8: 1) Han säger inte: "De kommer att vara utan synd", utan: "De kommer att ha synd så det räcker, men efter som de ropar över den till Gud, så vill han förlåta och övertäcka den." Därför ska man inte avfalla från Gud fastän vi är svaga. Det är ju så med "åsnan", jag menar den bör lita på Gud i all nöd och vara mild och tålmodig.

Folkkyrkan stramar åt / skärper tonen

Av Boris Sandberg

Bakgrunden

Orsaken till dagens konflikt mellan *Biskopsmötet* å ena sidan och *Lutherska Evangeliföreningen i Finland* (SLEY) och *Finlands Evangelisk-lutherska Folkmission* (SELK) å andra sidan ligger i kyrkomötets beslut från år 1986 att öppna prästämbetet för kvinnor. Eftersom det i praktiken blivit omöjligt för konservativa teologer att få prästvigning inom folkkyrkan har missionsorganisationerna blivit tvungna att söka prästvigning för eget behov inom en kyrka som har samma ståndpunkt bl.a. i fråga om ämbetet som de. Genom att bli vigda i utlandet har man undvikit att delta i en prästvigning där också kvinnor vigs till ämbetet. Att biskopsmötet har reagerat så kraftigt har inte bara med paragrafer och avtal att göra utan också med maktutövning. SLEY och SELK har varit olydiga, nu måste det bli rättning i leden. Härefter måste missionsorganisationerna lova att följa kyrkans vedertagna praxis.

Med tanke på SLEY anser biskopsmötet att det är mer graverande för deras del eftersom SLEY tidigare, år 2017, bröt mot

avtalet genom att låta en av sina arbetare bli prästvigd i Kenya. Biskopsmötet begärde då en tilläggsutredning som SLEY gav inom utsatt tid. Vidare förutsatte biskopsmötet att SLEY i fortsättningen förbinder sig till att verka i enlighet med grundavtalet om kyrkans mission och följa evangelisk-lutherska kyrkans beslut. För att rätta till situationen har den SLEY-anställda pastorn anhållit hos domkapitlet i Helsingfors stift om prästrättigheter i evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.

Varför reagerar man så kraftigt nu? Biskopsmötet ansåg väl att det nu var dags att sätta stopp för dessa vigningar innan saken blir för svår att hantera.

Biskopsmötet beslöt vilka korrigerande åtgärder som krävs av SLEY och SELK med anledning av att organisationerna har brutit mot kyrkans grundavtal om mission. På kyrkans hemsida står att läsa att Biskopsmötet förutsätter

- 1) att missionsorganisationerna ber om prästvigning i ett stift inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, i enlighet med kyrkans praxis, för de anställda som önskar prästvigning.
- 2) också att de som har vigts till präster utomlands är beredda att samarbeta med alla präster, oberoende av kön, om de verkar i Finland.
- 3) vidare att respektive missionsorganisations styrelse fattar ett permanent beslut om de korrigerande åtgärderna för avtalsbrottet och tillhandahåller biskopsmötet beslutet senast 31.5.2024.

Biskopsmötet kräver dessutom att *”ingendera organisationen främjar prästvigning i evangelisk-lutherska kyrkan i Ingermanland eller i någon annan utländsk luthersk kyrka om den*

anställda är fast bosatt i Finland eller på någon annan ort än på den vigande kyrkans område och bara sporadiskt besöker kyrkan och/eller bara gör distansjobb i respektive kyrka.”

På Svenska YLE:s hemsida den 31.1.2024 säger ärkebiskop **Tapio Luoma** att *”De anställda får ha sin egen övertygelse men i praktiken måste de vara redo att samarbeta med kvinnor som har vigts till präster.”* *”Det är frågor [kvinnliga präster] som ska vara synliga också i verksamheten av dessa missionsorganisationer”,* säger Luoma vidare.

På kyrkans hemsida står att läsa samma dag: *”Om organisationerna inte korrigerar sin verksamhet inom den utsatta tiden kan biskopsmötet föreslå för kyrkomötet att organisationerna förlorar sin ställning som kyrkans missionsorganisation.”*

Tidningen *Kirkko ja kaupunki* noterar att samma veckoslut som prästvigningen ägde rum utsågs biskopen i S:t Mickel **Mari Parkkinen** till medlem i den delegation som tillkommit genom ett samarbetsavtal mellan kyrkorna. Den utnämningen kan anses strida mot det samarbetsavtal som folkkyrkan har med missionsorganisationerna, där det sägs att man ska rätta sig efter den lokala utländska kyrkans praxis. Man kan också se det från motsatta sidan: utnämningen av biskop Parkkinen till delegationen för samarbete med den Ingermanländska kyrkan kan upplevas som ett provocativt försök att påverka denna kyrka i ämbetsfrågan.

Hur tolkas avtalet?

SELK och SLEY erkänner inte att de gjort sig skyldiga till avtalsbrott men beklagat att man gett otillräcklig information. Enligt biskopsmötet har SELK och SLEY gjort sig skyldiga till avtalsbrott genom att låta prästviga några av sina arbetare till präster i Ingermanländska kyrkan i Ryssland den 3.9.2023.

Som kyrkans missionsorganisationer har de undertecknat med kyrkan Grundavtalet där man förbinder sig att följa Ett gemensamt vittnesbörd 2023. När man talar om avtalsbrott avses två punkter i Grundavtalet.

Matti Korhonen har i tidningen *Uusi Tie* gett följande kommentarer. Den första punkten. I en sådan situation där olika uppfattningar i ämbetsfrågan förorsakar problem ska man följa biskopsmötets direktiv, skriver han. *"Kyrkans avtalsorganisationer respekterar varandras ämbetslösningar och interna samtal och får inte med sitt handlande förorsaka skada."*

Här är det inte fråga om prästvigningar utan om samarbete mellan folkkyrkans församlingar och organisationerna. Det har ingenting med Ingermanländska kyrkan att göra.

När det gäller relationerna mellan organisationerna och en utländsk kyrka bör man inte försöka ändra på den lokala kyrkans ämbetsuppfattning och det har varken SLEY eller SELK gjort.

Nu förefaller det som om biskopsmötet skulle tolka Ett gemensamt vittnesbörd 2023 så att prästvigningen skulle åsamka skada för nämnda kyrkors samarbete. Vilken skada skulle det vara när man säger att man skall respektera varandras ämbetsuppfattning.

Den andra punkten gäller följande: *"Avtalsorganisationerna informerar biskopsmötet om märkbara utvidgningar och förändringar i sin verksamhet."* Enligt **Tom Säilä** (SLEY) har man inte ansett att dessa prästvigningar utgjort någon märkbar förändring. Här tolkar man olika ordet "märkbara".

Man kan fråga sig om SLEY och SELK har handlat vist och konsekvent med tanke på den överenskommelse som man

undertecknat. Nu har man tid på sig till utgången av maj att korrigera det skedda.

Kyrkan har tagit ett kraftigare grepp om missionsorganisationerna. Om man inte böjer sig för biskopsmötets krav kan ifrågavarande missionsorganisation fråntas sin ställning som kyrkans missionsorganisation.

Lutherläsarna rf:s årsmöte

27.6.2024

Medlemmarna i föreningen Lutherläsarna kallas tills årsmöte 27 juni 2024 kl. 17 i Malax, Sockenstugan invid Malax kyrka. Stadgeenliga ärenden behandlas.

Möjlighet att delta via Zoom ordnas. Meddela i så fall till någon av mail-adresserna i inforutan på bakpärmen.

Nämnas kan att Evangelieföreningens (SLEF) årsfest inleds samma kväll (torsdag) med gudstjänst i Petalax kyrka – ifall någon medlem vill delta i både årsmötet och SLEFS årsfest på samma resa.

Luthers kommentar över Genesis 12

ENLIGT LUTHER'S WORKS VOL. 2.

Översatt till svenska av *Tord Carlström*

1 Herren sade till Abram: "Gå ut från ditt land och din släkt och din fars hus och bege dig till det land som jag ska visa dig."

Men låt oss inte förbise Sara heller, som så genast antar sin husbondes gudaktighet och själv lämnar sitt fädernesland och kära släktingar såväl som ett hushåll, som säkert var väl grundat - för att följa ett ovisst hopp. Det är inte tvivel om dessutom att hennes släktingar försökte få henne att lämna sin man, särskilt när de fick veta om hans avsikt att flytta bort. Men den gudaktiga hustrun struntade modigt i allt smicker, böner och hot och följde sin man. Även hushållets tjänare var mycket bättre och lydigare än de är nuförtiden, och de var ovilliga till att överge hushållets herre.

Munkarna anser att det är mycket prisvärt att de försakar allting, fastän de finner mera i klostren än vad de lämnade hemma hos sina föräldrar. Men vem skall man jämföra med denna munk Abraham, som lämnar sitt hemland, släktingar, fädernegården, hemmet, och allt, och helt enkelt följer Gud när Han kallar honom till exil? Naturligtvis har han bland andra sin gudaktiga Sara som följeslagare i detta munkväsende. Hon inser inte hon är tvungen att tillbringa den första

natten i något värdshus när hon i stället kunde bo i lyx och trivsel hemma.

Det är inte endast beroende av hennes hustruliga tillgivenhet som hon följer sin man. Hon blev hjälpt av den helige Ande som rörde hennes kvinnliga hjärta så att även hon struntade i allt annat och följde Gud när Han kallade, för att även hon ville bli frälsad och inte fördömd med avgudadyrkarna. Därför prisar Petrus riktigt denna lydnad i 1 Petr. 3: 6 och vill att hustrur skall efterlikna denna extraordinära dygd hos Sara. "Hennes barn har ni blivit när ni gör det som är gott och inte låter er skrämmas."

Därför är de sanna lovprisningarna av denna patriark dessa: han låter sig tillrättavisas, erkänner att han är en avgudadyrkare och en ogudaktig man, och förskräcks över hotet om Guds vrede. För det andra, han ger sig iväg utan att veta vart. Han lämnar en säker boning och går på jakt efter en osäker. I tron var den visserligen säker, men osäker i sin skepnad; men så långt det gäller innehav och åtnjutande var det inget boende alls, som berättelsen visar. David visar stort pris över detta och beskriver det som ett beaktansvärt exempel i Ps. 39: 13: "**jag är**", säger han "**en främling hos dig, en gäst som alla mina fäder.**"

Någon kanske säger: "Vad? Var inte David en kung och herre över det land som lovades åt Abrahams säd? Och även om Abraham själv var en utvandrare, var han det oaktat under lätta förhållanden och mycket förmögen." Dessa påståenden är visserligen sanna och ändå var de utvandrare som hade dessa ägodelar som om de inte hade dem, såsom brevet till

Hebreerna vittnar: "de som brukar den här världen som om de inte brukade den."⁴

Så lever de i världen under alla tider. Visserligen befattar de sig med husets affärer och statens, regerar samhällen och fostrar familjer, plöjer åkrar, sköter handel eller hantverk; och ändå är de medvetna om att de är utvandrare och främlingar, liksom sina förfäder. De brukar världen på samma sätt som ett värdshus vilket de snart måste lämna, och de fäster inte sina hjärtan vid detta livets affärer. Det sköter de världsliga sakerna med vänstra handen, medan de höjer den högra upp mot det eviga hemlandet. Dessutom, om några störningar förekommer i antingen staten eller hushållet, är de mycket lite störda, om alls. Det är ingen skillnad hur de blir behandlade i detta värdshus, det är tillfredsställande för dem; ty de vet att eviga boningar har beretts åt dem av Guds Son.

Därför har Skriften god orsak att prisa dessa heliga människors tro, Abrahams, Saras och Lots, och att beskriva dem som beaktansvärda exempel för oss att tänka på under vårt liv. Och ändå är detta endast början av tron och den första kallelsen. Eftersom den andra kallelsen är ännu viktigare och storslagen, får vi rikta ännu större pris till Abrahams tro. För närvarande gäller det endast mat och fysiskt skydd. Denna svårighet besegrar Abraham med mod och tillförsikt, och de följer Gud när Han kallar dem i en utvandring vars resultat de inte ser.

Vad skall vi då säga om den sysslolösa och slarviga stoltheten hos munkarna som hävdar att de har lämnat allt? Låt Hieronymus, Augustinus och Gregorius förbli tysta. De är ingenting i jämförelse med våra utvandrare, som följer de

⁴ Ett citat från 1 Kor. 7: 31

gudomliga befallningarna och hänger fast med stor tro vid ett enda ord att Herren skall visa honom ett annat land där han skall ha en bättre boning.

2. Där ska jag göra dig till ett stort folk.

Det här är det mest enastående avsnittet och ett av de viktigaste i hela Skriften. Därför borde det inte behandlas lättvindigt eller läsas igenom sporadiskt; det borde undersökas oavbrutet och utläggas och förklaras på ett gediget sätt. På samma sätt som vi riktigt hänvisar kritiken för den avgudadyrkan som Abraham levde i till lagens område, genom vilken synderna tillrättavisas, så kan man riktigt kalla denna stora tröst eller löfte för evangelium. Men det som Herren helt kort lovar här förklaras vidlyftigare i de följande kapitlen.

Först borde du beakta att det som Herren här lovar Abraham är helt och hållet omöjligt, otroligt, och osant om du följer förnuftet, eftersom du inte kan se det. Om Herren hade någonting sådant i tankarna för Abrahams del, varför låter Han inte honom stanna i sitt land och med sin släkt, där Abraham otvivelaktigt hade visst inflytande eller anseende? Är vägen till framgång lättare bland främmande folk, där man inte ens har någon plats att sätta sin fot, ännu mindre sitt hem, där ens åkrar, vänner och släktingar finns, där ens hushåll är väl grundat?

Av den orsaken var den helige Andes kraft stor och utomordentlig i Abraham, eftersom han kunde uppfatta med sitt hjärta dessa omöjliga, ofattbara och obegripliga ting, som om de var verkliga och redan för handen. Så måste fallet ha varit

eftersom han redan höll på att nå hög ålder. Ty han var 75 år gammal, medan Sara var tio år yngre och ofruktbar då.

Jag frågar dig, hur stämmer dessa fakta med detta löfte: "Jag skall göra dig till ett stort folk"? Det betyder att hans avkomma skulle bli ett stort och mångtaligt folk. Men varifrån skulle denna avkomma uppenbara sig eftersom Abrahams äktenskap var barnlöst? Dessa stora massor av otro och dessa höga berg, som kunde nedtrycka hans tro fullständigt, besegrar den heliga patriarken och krossar med tro. Han helt enkelt håller sig till den enda tanken: "Se, Gud lovar detta. Han sviker dig inte, även om du inte ser vägen, sättet eller ens tiden för hur detta löfte skall uppfyllas."

Herren kallar Abrahams avkomma ett stort folk, inte endast på grund av en timlig eller fysisk storhet utan även en andlig storhet, som skulle det oaktat ingå i dess fysiska liv. Ty detta folk måste skiljas från alla kungariket och folk i hela världen, hur stort och kraftfullt som helst. Gud skänker kungadömen även åt hedningarna och bestämmer deras gränser, som Daniel säger (2: 21). Men Han ger dessa ting genom ett fördolt beslut, utan att ens de som Han ger dem åt, vet det. De antar att födas som eller bli en kung är någonting som sker av en slump; de inser inte att dessa händelser är riktade och kontrollerade av Gud.

Därför är ordet "lycka" ett så vanligt ord bland hedningarna, fastän de inte vet vad lycka är. Men detta folk hade denna förmån framför alla andra folk och kungadömen i hela världen: Gud hade uppenbarat sig själv i sitt Ord, hade manifesterat sig genom många och diverse tecken och under, och förklarat sig vara detta folks Gud.

Detta folks bedrifter förefaller inte att överensstämma med hedningarnas triumf. De andra kungadömena - babylonierna,

perserna, grekerna och romarna - betraktas som mycket större i makt och välfärd. Men om du beaktar den som regerar detta folk - nämligen Gud, som det visar sig hos profeten (Jes. 31:9), att han har sin hemvist i Jerusalem och var, så att säga, en stadsbo - då förefaller alla de andra kungadömenas och folkens segrar och triumfer ynkliga. Då kommer endast de bedrifter att bedömas vara värda alla människors beundran och beröm som visar sig vara verk av denna husets mästare, som är den evige Guden, alltings Skapare och Bevarare. Även om Han också regerar över de övriga rikena, gör Han det på ett fördolt sätt, utan det folkets vetskap som erfar dessa välsignelser.

Men bland detta folk uppenbarar Han sig själv; och bland detta folk vill Han bli känd, prisad och dyrkad. Han väljer ett tabernakel och befäller att ett tempel skall byggas, med avsikt att ha en bestämd boningsplats hos sitt folk. För dem uppenbarar Han sig genom Ordet, tecken, under, riter, ceremonier, osv. så att de skall veta att Han är närvarande överallt och kan alla nästan känna Honom med sina händer. Detta privilegium inkluderar Moses i dessa ord.

Hedningarna räknas visserligen högre beträffande makt och välfärd och deras bedrifter öppnar ögonen och väcker beundran. Men det är ingenting jämfört med detta privilegium, som Mose prisar på allra högsta sätt i 5 Mos 4: 7, att hans folk har en Gud som kommer nära. Det är, Han bor mitt ibland dem, uppenbarar sig i sitt Ord, i gudstjänsten, och i de heliga profeterna, som var fyllda av helig Ande och gav sitt folk anvisningar beträffande Guds vilja.

Dessa är sanna och konkreta välsignelser, som världen givetvis inte fattar, eftersom de helt enkelt saknar dem. Därför är Mose orsak för att kalla sitt folk en stor nation en helt annan än Ciceros och Demostenes orsak att säga detsamma om sina

nationer. Men hans folk var ändå stort i fysisk mening om du tänker på dess ursprung, nämligen, Abraham ensam, från vilken utgick ett folk så stort att det jämförs med havets sand och himlens stjärnor (1 Mos 22: 17).

Herren talar ännu inte om den andliga välsignelse och det eviga livet som även lovas åt detta folk. Här är det materiella välsignelser, som detta folk njöt av i detta livet både för att hindra andra att förakta det på grund av dess storlek och för att försäkra att det skulle ha Gud mitt ibland sig, talande, regerande och försvarande det. Det är utsökta gåvor, som inte kan tillräckligt nog prisas, att Gud på detta sätt inneslöt sig själv, så att säga, in i detta folk så att Han inte endast bodde i deras mitt utan även ville födas som människa från dess släktlinje. Men det hör till de andliga och eviga gåvorna som vi skall tala om litet senare.

- Energicertifikat
- Energiberäkningar till ARA:s energierunderstöd, ex. för installering av solpaneler och bergsvärme
- Grundundersökningar
- Plattbelastningstest

isak@isnickars.fi, 044 062 5570

Kristi kors - vår seger

Av Helge Hildén

Jag delar studiet i fyra avdelningar:

1. **Korset i evangelierna**
2. Korset i GT:s profetia
3. Korset i urkyrkan dvs hos apostlarna
4. Korsets seger - i vår tro.

Korset i evangelierna

När man går till Kristi kors i evangelierna, har man orsak att ta så mycket start i GT och judendomen, att man observerar hur okänt korset som sådant var före Jesu tid.

Man kan läsa igenom hela GT utan att hitta ett enda ord om korset i andlig betydelse.

Det finns ett ställe där vårt svenska GT använder ordet "kors": Ordspr. 6: 9–11. Men det står där i en annan betydelse. Där står: "**Hur länge ska du ligga, du late? När ska du resa dig ur din sömn? Sov lite till, slumra lite till, ligg lite till med armarna i kors, så kommer fattigdomen över dig..**" GT:s bild av korset är alltså, om vi går till saken bara med ordet "kors", bara bilden av en snarkande man (eller kvinna) som ligger på sin bänk med händerna i kors över magen!

I NT finner vi korset i kristlig betydelse. Men inte heller där som ord med den dominans vi kanske tänkt oss...

Det är i Matt. 20: 17–19 som vi läser den första direkta informationen.

Jesus hade inlett sin vandring ”upp till Jerusalem”. Han hade någon dag tidigare börjat förbereda sina lärjungar på, vad som skulle ske där. Det står: **”När Jesus var på väg upp till Jerusalem, tog han de tolv lärjungarna åt sidan och sade till dem där på vägen: ”Se, vi går upp till Jerusalem, och Människosonen kommer att överlämnas till överstepräster och de skriftlärdade. De ska döma honom till döden och utlämna honom åt hedningarna till att hånas och gisslas och korsfästas...”**

Enligt sammanhanget i Matteus skedde dethär någonstans i trakten bortom Jordan.

Nu var det dock så, att Jesus redan tidigare hade talat till lärjungarna om sin död. I Matt. 16: 21. Det skedde långt i norr, i trakten av Cesarea Filippi vid foten av Hermon. Efter den examen Han där höll med lärjungarna frågade Han: **”Vem säger människorna att Människosonen är?”** Och: **”Och ni? Vem säger ni att jag är?”** Strax därefter säger Matteus: **”Från den tiden började Jesus förklara för sina lärjungar att han måste gå till Jerusalem och lida mycket genom de äldste och överstepräster och de skriftlärdade, och att han måste bli dödad...”**

Eftersom Jesu undervisning om korset är så här knapp, blir två senare verser hos Lukas nyckelverser. Luk. 24: 6, 7.

De för oss till påskdagsmorgonen. Kvinnorna hade kommit till Jesu grav, och där mött två änglar, som talade till dem; först om Jesu uppståndelse. Men sedan sade de: **”Kom ihåg vad han sade till er medan han fortfarande var i Galileen: Människosonen måste utlämnas i syndares händer och bli korsfäst...”**

”Människosonen måste bli korsfäst”, sade de. Vad byggde de sitt budskap på?

Jag tror att verserna kan läsas bara så, att det finns någonting i Bibelns tidigare budskap, dvs GT, som förutsäger korsfästelsen.

En fingervisning har vi i 1 Petr. 1: 10–12. Petrus säger, först om profeterna att de **”ivrigt hade forskat och rannsakat denna frälsning”** (1: 10), särskilt **”de lidanden som skulle vederfaras Kristus”** (1: 11). Och så tillägger han, att **”jämväl änglar åstundar att skåda in i de tingen”** (1: 12)

När änglarna vid Jesu grav säger sitt: **”Människosonen måste!”** så måste det innebära, att de hade läst det ur GT, ur Guds löfte!

Och då blir frågan, varifrån där?

Åter är det ett NT-ställe som pekar mot GT, Gal. 3: 13, där Paulus skriver: **”Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe.”** Och när han hänvisar till 4 Mos. 21: 23, **”Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä.”**

När man till de här, 1 Petr. 1, Gal. 3 och 4 Mos. 21, lägger profetian i 4 Mos. 21: 4–9, där Gud befäller Mose att upphöja ormen i Israels läger för att rädda de ormstungna, är bilden klar: Det är den som Jesus gav Nikodemus i Joh. 3: 14: **”Och så som Mose upphöjde ormen i öknen måste (!) Människosonen bli upphöjd, för att var och en som tror på honom ska ha evigt liv.”**

Korset som ord finns inte nämnt i GT. Men förbannelsens trä är nämnt! Och kopparormen är nämnd!

Därför kunde den som har ögon att se, verkligen se! Och därför förstod Guds änglar och Guds profeter: **”Människosonen måste...!”**

Och då kunde också Jesus själv, när Han uppenbarade sig för Emmausvandrarna i samma viktiga Luk. 24 som vi citerat,

säga till dem: **”Så tröga ni är i tanke och hjärta till att tro på allt som profeterna har sagt! Måste inte Messias lida det här..”** (v 25)

Luther diskuterar på sin tid Gal. 3:13 med sina samtida, som inte kunde förstå, hur Jesus som inte var någon brottsling, kunde så bli hängd på trä dömd och förbannad. Då hänvisade han till alla de messianska psalmerna i GT. Det var ju Kristus själv som talade i Psaltaren när någon där säger: **”Mina synder har hunnit ifatt mig,”** (Ps. 40: 13)

Det är Kristus som säger: **”Jag har syndat”** (Ps. 41: 5). Det är Kristus som säger: **”Gud, du känner min dårskap, min skuld är inte dold för dig.”** (Ps. 69: 6). Osv.

Därför säger Luther: *”När den barmhärtige Fadern såg oss människor förtryckas av lagen och hållas under förbannelsen, utan möjlighet att befrias därifrån, sände Han sin Son i världen, lade alla människors alla synder på Honom och sade: ”Var Petrus, förnekaren, var Paulus, förföljaren, var David, äktenskapsbrytaren, var syndaren som åt av äpplet i paradiset, var rövaren på korset, med ett ord: var alla människors person, som gjort alla synder, och se sedan till att Du betalar och gör till fyllest för dem!”*

Här skedde alltså det som Paulus säger också i 2 Kor. 5: 21: **”Han som inte visste av synd, honom gjorde Gud till synd i vårt ställe, för att vi i honom skulle bli rättfärdiga inför Gud!”**

Utgående från allt dethär är det klart, att också Jesus själv, från början visste med hurudan död Han skulle förhålliga Gud. Och Hans samtida hade egentligen också de hela GT och därmed möjligheten att ur sin Bibel läsa ut nödvändigheten av Hans kors och Bibelns klara löften om Hans kors.

29.12.2023

Av Johan Lumme

Lutherläsaren nr. 104 påminner om en samling med rubriken "In statu confessionis" för trettiosju år sedan. Som teologie studerande imponerades och inspirerades jag av den mäktiga psalmsången ur de många församlade präststruparna.

Vad hände sedan? Några konfessionella gudstjänster hölls på olika platser i Helsingfors. Evangeliföreningen arrangerade gudstjänster i Lappvik bönehus i Hangö. Diverse andra sammankomster i södra Finland hölls för och av motståndare till nyordningen i ämbetsfrågan.

Längre norrut var det måhända aningen bättre ställt.

Dessa gudstjänster tystnade snart och dog ut. Det är nu fem år sedan vi firade den sista husgudstjänsten hos initiativtagaren till "In statu confessionis"-samlingen, Helge Hildén i Sibbo.

Ännu tidigare innehöll Sändebudet ett referat av ett synodalmöte där rubriken utgjordes av prosten Ivar Lindéns

bekymrade ord: "Jag hör ingen nöd". Den rubriken har fastnat i mitt minne, för jag hör ännu inte någon verklig nöd.

"**Hav bort ifrån mig dina sångers buller**" säger Gud i Amos 5: 23. På modernare svenska: Lägg av med ert oväsen! Några svaga stämmor i tro ljuder i Hans öron bättre än allt hedningarnas larmande i folkkyrkan. Två eller tre är tillräckligt.

Trettiosex år är en kort tid. Vem sjunger nu, vem dansar? Här i Karis ser jag församlingshemmet på andra sidan Centralgatan, där har man just räknat rösterna i kyrkoherdevalet.

Det blev inte en bibeltrogen, luthersk man. Hör ni någon nöd? Får vi snart besök?

Kära Lutherläsare

DU LÄSER NU DET FÖRSTA NUMRET av den trettioförsta årgången av *Lutherläsaren* (tidskriften började 10.11.1993 med *Lutherläsaren* nummer 1). Helt genom era gåvor och understöd har tidskriften kunnat tryckas och postas till alla som önskar, tre till fem nummer i året, i trettio år!

Fortsättning på nästa sida

Vi som arbetar med Lutherläsaren tror att det finns ett andligt arv som har stått sig genom femhundra år – frid med Gud *endast för Kristi skull, endast av nåd, endast enligt Guds ord* – som vi gärna vittnar om på den teg där var och en står, i egen troskamp, i läseri, i bearbetning och översättning av lutherska texter, i gudstjänster och möten. **Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv.** (Ef. 2: 20)

Lutherläsarna rf är också detta trettioförsta år helt beroende av Dina gåvor och understöd, för tryckning och postning av tidskriften.

Kristian Norrback
ansvarig utgivare

Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus. - Gal. 3: 27

Detta att ikläda sig Kristus kan förstås på två sätt: som lag och evangelium. Det har lagisk betydelse i Rom. 13: 14: **"Ikläd er Herren Jesus Kristus"** det vill säga, efterlikna Kristi föredöme och hans dygder, göra och lida, vad han själv gjorde och led. Så heter det också i 1 Petr. 2: 21: **Kristus led ju i ert ställe och efterlämnade ett exempel åt er, för att ni skulle följa i hans fotspår.**

I Kristus ser vi det största tålamod, den största mildhet och kärlek och en beundransvärd måttfullhet i allting. Denna Kristi prydnad bör också vi ikläda oss, det vill säga, vi skall efterlikna hans dygder. På samma sätt kan vi också efterlikna andra helgon.

Men att ikläda sig Kristus i evangelisk mening innebär inte efterliknande utan nyfödelse och nyskapelse, nämligen att jag ikläder mig Kristus själv, hans oskuld, rättfärdighet, vishet, makt, frälsning, liv, Ande o.s.v. Vi är klädda i Adams skinnkläder (1 Mos. 3: 21), som är en dödens och syndens dräkt, det är, vi är alla synden underdåniga och sålda under henne. I oss råder en förfärlig blindhet, okunnighet, förakt och hat mot Gud. Vidare är vi fulla av ond begärelse, av orenhet, girighet, m.m. Denna dräkt, denna fördärvade och syndiga natur har vi genom fortplantning ådragit oss från Adam. Paulus brukar kalla den för vår gamla människa. Den människan med alla hennes gärningar måste vi avkläda oss, Kol. 3:9 och Ef. 4:22, för att vi från att ha varit Adams barn skall bli Guds barn.

Detta sker inte genom att byta kläder, inte genom några lagar eller gärningar utan genom den pånyttfödelse och förnyelse, som sker i dopet, såsom Paulus säger: Alla ni som har blivit döpta till Kristus har blivit iklädda Kristus, vidare Tit. 3:5: **... frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort, utan på grund av sin barmhärtighet, genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande.**

I de döpta tänds nämligen ett nytt ljus och en ny eld, där uppstår nya fromma känslor, gudsfruktan och gudsförtröstan och hopp. Där uppstår en ny vilja. Detta är att i egentlig och evangelisk mening ikläda sig Kristus.

Martin Luther

i Resekost (den 6 mars)

<https://logosmappen.net/uppbbyggelse/andakter/resekost/03/0306.html>

Avsändare:

Lutherläsaren
Kristian Norrback
Ginstigen 171,
66100 Malax,
Finland

REDAKTÖR: Markus Engström, Lappfjärdsvägen 8, L5, 64100 Kristinestad, Finland. Tel. +358(0)50-358 97 97.
E-post: mkeengstrom@gmail.com.

ANSVARIG UTGIVARE: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland.
Tel. +358(0)50-919 57 04.
E-post: knorrba@gmail.com.

REDAKTIONELL MEDARBETARE: Tord Carlström (Sannäs, Borgå).

LUTHERLÄSARENS WEBADRESS:
www.lutherlasaren.org (OBS, ny adress!)

NYA PRENUMERATIONER OCH AVBESTÄLLNINGAR:

Sänds till ansvarig utgivare: Kristian Norrback, Ginstigen 171, 66100 Malax, Finland. Tel. +358(0)50-919 57 04.
E-post: knorrba@gmail.com.

LUTHERLÄSARENS BANKKONTO är Nordea, Kristinestad, Finland.
IBAN: FI08 2026 1800 0072 90.
BIC: NDEAFIHH

LUTHERLÄSARNA RF:S FO-NUMMER: 3055254-3.

LUTHERLÄSARENS BOKLÅDA, KONTAKTUPPGIFTER:

Jan-Erik Back,
E-post: jebbenkoff@gmail.com. Tel. +358(0)50-441 75 11.